

Hozzászólás alapító elnökünk véleményéhez
dr. Rigó Mihály
aranydiplomás erdőmérnök és okl. építőmérnök
a BME műszaki doktora

„Ha küzdesz, veszíthetsz, ha nem küzdesz, már veszítettél.”
dr. Regdon Ibolya, a szegedi Radnóti Gimnázium tanára

A céhes előzményeink

Mindenfajta kamara elődjei a középkori céhek voltak. A céhek „iparosok vagy kereskedők érdekvédelmi társulásai”

<https://hu.wikipedia.org/wiki/C%C3%A9h>

Emiatt működésükben rengeteg a hasonlóság.

„A céhek működését a helyben illetékes hatóság (király, világi vagy egyházi földesúr, városi tanács, vármegyei közgyűlés stb.) céhlevélben (privilegium, illetve szabadalom) engedélyezte és szabályozta. A szabadalomlevél szövege, illetve artikulusai az egyes céhek sajátosságainak, illetve a környezetnek megfelelően változtak. Mindenképpen

- szabályozták:
 - a tagok felvételének rendjét,
 - az inasok és a legények ügyeit (munkaidejüket, jogaikat és kötelmeiket, a képzés idejét és módját),
 - az inasévek után kötelező vándorlást (tanulmányutat),
 - a céh tisztségviselőinek feladatait,
 - a gyűlések és választások rendjét,
 - a mesterek szakmai és vallási magatartását;
- **védtek a céh és termékeinek érdekeit;**
- megszabták:
 - a piaci árusítás rendjét,
 - a belépés feltételeit,
 - a céhremek (mestermunka)
 - A elkészítésének feltételeit,
 - a mesterlakomát.

Fentiekén túl rendszerint kitértek:

- a kontárok elleni harc módjaira,
- a céhtagok elvárt életvitelére,
- a céhtagok temetésének módjaira,
- a szabályszegések büntetésének módjaira stb.”

<https://hu.wikipedia.org/wiki/C%C3%A9hlev%C3%A9l>

Lényegében ez a céhes megoldás a mai kamarák mintája, a kamarák is ugyanezt teszik - nagyjából. Nem lehet véletlen az, hogy a kamarák sokadik itthoni újraindításakor hasonló feladatokról kellett dönten.

Dr. Hajó Ödön úr, alapító elnökünk, „A mérnökök társadalmi elismertsége II.” címmel írt cikket írt a Mérnök Újság 2023. áprilisi számába.

Előre rögzítem: a cikkben leírt állításaival egyetértek, azokat támogatni szeretném., de van néhány észrevételem.

A dicsőséges időszakban dr Hajtó Ödön úr szerint - kétféle prioritás - a két csoportban kétféle vélemény létezett:

1. csoport:

„Az alapítók Hajtó Ödön köré csoportosult **fele** azt képviselte, hogy azoknak a mérnököknek **a hivatásrendi köztestületei legyünk**, akik – akár vállalkozóként, akár alkalmazottként – az épített környezet létesítésében, védelmében műszaki szellemi szolgáltatást nyújtanak.”

„A kamara legfontosabb közfadatai ellátásához (országos, nyilvános névjegyzékek vezetése a jogszabályok szerint jogosultságot szerzett személyekről, a mérnöki tevékenység szakmai, etikai színvonalának fenntartása és fejlesztése, közreműködés a műszaki szabályozás és a mérnöki munka gazdasági környezetét befolyásoló jogszabályok véleményezésében, a képesítési követelmények kialakításában és a mérnökök továbbképzésében) hatáskört adott ...”

<https://www.mmk.hu/kamara/rolunk/tortenet>

Ez tehát főleg arról szól, hogy a mérnöki munka alapfeltételei legyenek meg. Nincs szó arról, hogy nekik a mérnöki presztízs ne lett volna fontos. Mégis!

2. csoport:

„A másik véleményt az alapítók dr. Kováts Gábor - akkor az MMK egyik első elnöke – köré csoportosult **fele** képviselte, szerintük csak akkor fog a mérnökök közérzete, **társadalmi elismertsége**, anyagi helyzete javulni, ha a kamara képes lesz minden okleveles **mérnök érdekét érvényesíteni.**”

Ez pedig a mérnöki presztízst teszi a dobogó legfelső fokára. Természetesen nekik is fontos lehetett a munkakörnyezet optimalizálása, mégis!

Nézzünk rá az előbbi céhlevélre! Látható, hogy az egyik csoport a céhek feladatai egyik, a másik a feladatlista másik részére helyezi a hangsúlyt, de ez egyik csoportnál sem jelent kizárólagosságot.

Az 1. csoport az erőket a kamarai öngazgatás megvalósítására akarta összpontosítani, tehát a foglalkozás, a ténykedés színvonalának fejlesztéséről, megőrzéséről, a működési szabályok megfogalmazásáról, betartatásáról, röviden a mérnöki alkotás szervezeti feltételeinek megteremtéséről szól.

A másik pedig a mérnöki presztízst emelte ki, mely mint mindig, akkor is nagyon mélyen volt.

A mérnöki presztízsről

Dr. Hajtó Ödön úr:

„A Magyar Mérnök és Építész Egylet **1867.** évi alakuló ülésén **Hieronymi Károly** (akkor útépitésekkel foglalkozó mérnök), a következőképpen vezette fel a kérdést: „Múlhatatlanul szükséges, hogy **az egész mérnöki testület magának tekintélyt, tiszteletet vívjon ki**, szükséges, hogy a közönség szakkérdésekben való illetékességünket, és pedig szakmánkat illetőleg kizárólagos illetékességünket elismerje.” Már 156 évvel ezelőtt+

„Az 1996ban elfogadott mérnöki kamarai törvényünket 2023ra már 198 alkalommal módosították.”

<https://mernokvagyok.hu/wp-content/uploads/2023/03/Mernok-Ujsag-230102.pdf>

Mintha mégsem tudna ügyünk a talpára esni!

„A társadalmi egyeztetések elmúlt húsz évi rendszere **formális volt.**” Miért kábítjuk magunkat az ellenkezőjével? Ki hiszi el?

http://www.mernokkapu.hu/hirek/93/3/A_ketkamaras_parlamentrol

„A hatalmi ambíciókkal nem rendelkező, hivatásának élő értelmiségnek nem kifejezett feladata a politizálás, de hogy **a társadalommal szemben vállalt kötelezettségét** teljesíteni tudja, kénytelen a politikával is foglalkozni.”

https://hbmmk.hu/repository/a_mernoki_kamara_a_felsohazban.pdf

A szerző nyilván a pártpolitizálásra gondolt és nem szó eredeti jelentésére. Mi lehet itt a „társadalommal szemben vállalt kötelesség”?

Dezső Zsigmond úr és dr. Liska András úr:

„**Az egyet nem értés korát éljük.** Közös fellépés helyett a széthúzás, barátság helyett az intrika, jó szomszédi viszony helyett a háború az, ami elnyomja/ megnyomorítja a közösségért élő hitünket, tenni akarásunkat. Ilyen környezetben egy apró reménysugár mindaz, ami jó példaként, ebből a kötetből árad felénk.”

https://hbmmk.hu/repository/a_mernoki_kamara_a_felsohazban.pdf

Barsiné Pataky Etelka úrhölgy mondta 1989-ben a kamara születése 20. évfordulóján:

„Nem vagyunk szakszervezet, érde- és értékközösség vagyunk. Minket a munkánk minősít, nem a rang vagy a pozíció. Tagjaink tudására alapozunk, ez adja az erőnket – harmincezer mérnök tudása ...”

<https://www.bpmk.hu/index.php/jogszabalyok/item/558-a-mernok-tegnap-ma-holnap>

Ez sajnos hosszú időre félrevitte a dalt.

„A szakszervezet a munkavállalók olyan érdekvédelmet szolgáló tartós egyesülése, amelynek célja közös követelések elérése a munka világában, különösen a munkabérek, a munkavégzés szabályai területén és a munkavállalók számára fontos szociális kérdésekben.”

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Szakszervezet>

Vajon mire gondolhatott az Elnökszony? Vajon csak ennyi lenne a kamarai érdekvédelem?

Nem kellene magát az érdekképviselő fogalmát, tartalmát átbeszélni, újragondolni?

Jellemző, hogy miközben az alapító Elnök úr magát az előbbi 1. véleménycsoportba sorolta be, idézett cikkének címeként MÉGIS a 2. csoport elvei szerint választotta meg.

A kamara történetének előzményei is ennek fontosságát emelték ki. Néhány ezek közül:

a) 1878. V. Tehát 145 évvel ezelőtt!

„A Monarchia magyarországi területén tevékenykedő műszaki szakemberek **érdekvédelmi**, tudományos és kulturális szervezeteként létrehozott Egylet ...”

b) „1923. évi XVII. törvénycikk a mérnöki rendtartásról” is ezt helyezte előtérbe; tehát éppen 100 évvel ezelőtt!

„5. § A mérnöki kamara rendeltetése, hogy a mérnöki karnak erkölcsi tekintélye és hazafiassága felett őrködjék; **a kamara tagjainak jogait és érdekeit védje**; a mérnökök működésének jog- és szabályszerűségét ellenőrizze;”

<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92300017.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D39>

c) 1945 körül

„Az első magyarországi mérnöki kamarát a nyilas miniszterelnök, Szálasi Ferenc szüntette meg 1945 februárjában kiadott rendeletével. A negyvenes évek végén berendezkedő kommunista kormányzat – a magánkezdeményezést a társadalmi munkamegosztásból kiiktatva – **már nem tartott igényt semmiféle hivatás érdekvédelmi mozgalmára.** A műszaki értelmiség fejlődését az állampárt által

felügyelt tudományos egyesületek biztosították, **a politikai érdekérvényesítés mindenfajta lehetőségétől megfosztva.**”

<https://www.mmk.hu/kamara/rolunk/tortenet>

d) napjaink stratégiájából

Teremtsük meg a XXI. század mérnöki kamaráját!
A Magyar Mérnöki Kamara Elnökségének
középtávú stratégiája
2021 – 2025

Az MMK tagsága 2021. év eleji felméréséből, valamint a megválasztott tisztségviselőinek előzetes programjaiból szerteágazó tennivalók fogalmazódtak meg a következő időszakra vonatkozóan, melyek alapgondolatai

- a mérnöki tevékenység presztízsének, **társadalmi elismertségének** visszaállítása, növelése,

a vízig) közvetlenül szolgálják a társadalmat és az élő környezetet. A Magyar Mérnöki Kamara legfontosabb feladata, hogy a műszaki értelmiség társadalmi elismertsége a méltó helyére kerüljön. A MMK célja és feladata a mérnök, a

Tehát: **a társadalmi elismertség** ismétlése sokadszorra ismét!

[file:///D:/Users/User/Let%C3%B6lt%C3%A9sek/MMK-Kozeptavu-strategia-2021-2025%20\(3\).pdf](file:///D:/Users/User/Let%C3%B6lt%C3%A9sek/MMK-Kozeptavu-strategia-2021-2025%20(3).pdf)

A MMK teljes történetén, történelmén végig vonul a magasabb presztízsért való küzdés gondolata, de mintha a megvalósításban nem sokra jutottunk volna.

Elnökasszonyunk mintha hosszú időre kiforgatta volna az érdekképviseletet a valódi jelentéséből. Mintha az egy alárendelt valami lenne, amely akár ki is szervezhető lenne valamely meglévő szakszervezethez. Az idézett történelem azonban mintha nem ezt támasztaná alá. Az évtizedeken bemutatott eredménytelenségre tényleg a megszüntetés, a kiiktatás a válasz?

Alapító Elnökünk lényegi, záró kérdései

„Hozzá merünk-e szólni, napirendre merjük-e venni az olyan össznemzeti kérdéseket, amelyekben a hatalmon lévők és az ellenzékiek ellentétes véleményen vannak? Vagy az összefonódott politikai és gazdasági hatalom más véleményen van?”

Ma meg merjük-e válaszolni a kérdéseit?

Szerintem, nem! Még az ennél jóval kevésbé kényes dolgokkal kapcsolatban sem merünk kérdezni, vélemény nyilvánítani. Ezzel pedig magunk sírját ássuk. Érzékelhető, hogy itt nem egy szakszervezeti jellegű érdekvédelemre van szükség, hanem inkább a céhek szerintire. Éppen ezek megválaszolására kellene az érdekvédelem!

Végezetül

A)

Mintha tabu lenne az érdekvédelem, mintha a MMK nem is merne semmit sem tenni.

Látható, hogy az érdekvédelem a kamara történetek szinte a legtöbbit emlegetett fogalma, de érte tenni a legkevesebbet tettek, tettünk. Ez így csak egy vágyálom maradt.

Mitől lettünk ilyen félősek?

Ideje lenne azt is felismerni, hogy valakiknek ez éppen így jó! Mindent megtesznek, hogy az állóvizet senki meg ne zavarja. Mindenféle kritikai hangot, véleményt lemosnak. Nem hiába mentek el évtizedek a kritikai hangok elhallgattatására.

Lehet, hogy a Kamara újraindítása idejében kellett volna az érdekvédelmet a kamarai feladatok az első helyére tenni? Lehet, hogy egyesek úgy válik, hogy ettől még ma is a MMK léte forogna veszélyben?

Én mégis a 2. korabeli véleménycsoporttal értek egyet!

Azt gondolom, hogy ennyi idő alatt már igazolni lehetett volna azt, hogy a józan ész képviselete, a szakmai szempontok érvényesítése nem jelent Kormány ellenes tevékenységet, inkább a társadalom érdekeit képviselő kontroll lehetne.

Miféle szervezet az, amely fél a szakvéleményét közreadni? Lehet az, hogy még 2023-ban is a hatalmasság retorziójával kell számolni? Ezzel lenne magyarázható a nagymérvű öncenzúra?

Hogyan akarhatunk magasabb presztízst, ha még véleményünk sincs, sőt véleményünk sem lehet a szakmai kérdésekben?

A politikum bármit eldönthet, de legyen leírva a mérnökök szakvéleménye is, hogy a társadalomnak legyen összehasonlítási alapja.

B)

Nem lehetne a változást elkezdni a „Hogyan tovább” című - dolgozatom szerint?

[Microsoft Word - hogyan tovább.docx \(civilcafe.hu\)](#)

C)

A ma érvényben lévő kamarai stratégiát újra kellene fogalmazni, mivel abban sehol sem szerepel a mérnöki vélemény megismerésének még az igénye sem, így annak becsatornázása sem; a vita – mely minden fejlődés alapja - lehetősége szakmai kérdésekben, a kamarai vélemény megfogalmazása.

D) A Mérnök Újságról:

D1)

Nagyon segítene, ha a Mérnök Újság digitális formájában **tagozatonként** lennének felsorolva az egyes írások, dolgozatok, mint mérnöki vélemények, mert így könnyebb lenne azokat megtalálni. A ma használt kategóriák az önkényességük miatt ugyanis nem egyértelműek. Nehéz rátalálni egy keresett cikkre.

D2)

A tagozaton belül egy tartalomjegyzék lenne célszerű, a szerző nevével írása címével, linkjével.

D3)

Lehetővé kellene tenni a véleménynyilvánítást minden kamarai tagnak, de csak nekik, és csak a saját teljes, hivatalos nevének megadásával, tehát nem elbújva egy fantázianév mögé.

D4)

A digitális Mérnök Újság ne szimpla duplázója legyen a papír alapúnak, mivel az arra vonatkozó terjedelmi és képi kötöttségek itt nem érvényesek. Élünk vele.

D5)

A MMK adjon ki felhívást dolgozatok, cikkek írására, beígérve az előbbieket szerinti közreadást. Ennyi bátorítás nagyon ráférne a visszatartott, visszafogott mérnökségre. **Újra kell indítani az életet!**

E)

A céhekkal kezdtem és zárom dolgozatom.

A céhek legnagyobb ellenségei a kontárok voltak. A pancserek, a kókányok ma is nagy számban léteznek, a politikai hatalom közelébe jutott közgazdászok, jogászok alakjában, akik erős készletet éreznek szakmai kérdésekben a döntési jog megszerzéséért, amiben csak zavarná őket az 5 éves műegyetemi képzés ismeretanyaga. Ha megadjuk magunkat, akkor a Műegyetem helyét be lehet sóval szórni.

Szeged, 2023. IV. 25.